Q.N.3/ উডৰ ঘোষণা পত্ৰৰ পৰামৰ্শাৱলী সমূহ উল্লেখ কৰা।

Ans ছাৰ্লচ উডে প্ৰেৰণ কৰা শিক্ষা পত্ৰই সেই সময়ৰ ভাৰতীয় শিক্ষাৰ সম্ভাব্য সকলো দিশৰ প্ৰতি মনোনিবেশ কৰে। ভাৰতীয় শিক্ষা ইংৰাজ সকলৰ দ্বাৰা আধুনিকৰণৰ ই প্ৰথম আৰু প্ৰধান পদক্ষেপ স্বৰূপে অভিহিত কৰিব পাৰি। ইয়াৰ মূল পৰামৰ্শসমূহ চমুকৈ তলত উল্লেখ কৰা হৈছে —

(+)

(i) ভাৰতীয় শিক্ষাৰ লক্ষ্য-উদ্দেশ্য: উডৰ ঘোষণা পত্ৰৰ পৰামৰ্শাৱলীৰ শিক্ষাৰ লক্ষ্য এনেকুৱা হ'ব লাগে উল্লেখ কৰা হৈছে। ভাৰতীয় সকলেৰ পাশ্চাত্য শিক্ষাৰ ব্যাপক পৰিসৰৰ জ্ঞান অভিজ্ঞতাৰ লগত পৰিচয় কৰাই দিয়োতো হৈছে ইংৰাজ সকলৰ কৰ্তব্য। দেশৰ শিক্ষিত লোকসকলৰ কেৱল বৌদ্ধিক যোগ্যতা লাভত সহায় কৰাই নহয়, তেওঁলোকৰ নৈতিক চৰিত্ৰও গঠন কৰি তুলিব লাগিব। ইংৰাজসকলৰ উন্নত আৰু বিজ্ঞানসমত শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ আৰ্হিত ভাৰতীয় শিক্ষা গঢ় দি তোলাটো ভাৰতীয় শিক্ষাৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য হোৱা উচিত।

(ii) চৰকাৰৰ শিক্ষা-দায়িত্ব গ্ৰহণ সম্বন্ধে: প্ৰতিবেদনে প্ৰথম কৰৰ কাৰে স্পষ্টভাৱে প্ৰকাশ কৰে যে চৰকাৰে দেশৰ শিক্ষাৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰিব লাগে। শিক্ষা দায়িত্ব গ্ৰহণৰ যোগেদিহে দেশখনৰ ব্যাপক জন-সম্পদ আৰু সম্ভাৱনীয়তাৰ বিকাশ কৰিব পৰা যায়। ইয়াৰ পৰা বেপাৰ বাণিজ্যৰো উন্নতি

সাধন কৰি ইংৰাজ সকলো লাভবান হৈ উঠিব পাৰে।

(iii) শিক্ষাৰ মাধ্যম : শিক্ষাৰ মাধ্যমৰ ক্ষেত্ৰত উডৰ ঘোষণা পত্ৰই ইংৰাজী ভাষাৰ লগতে দেশীয় ভাষাবোৰৰ ওপৰতো গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছিল। যিবোৰ অঞ্চলত দেশীয় শিক্ষা মাধ্যমত শিক্ষা দিয়া হব সেই অঞ্চলসমূহ ইংৰাজী ভাষাৰ এটা ভাষা বা বিষয় হিচাপে বাধ্যতামূলকভাৱে অধ্যয়ন কৰিবলৈ দিব লাগে।

(iv) শিক্ষা বিভাগ গঠন : হাইস্কুল পৰ্যায়লৈকে শিক্ষাৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে পাঁচখন প্ৰদেশত যেনে বোম্বে, বেংগল, মাদ্ৰাছ, উত্তৰ-পশ্চিম প্ৰদেশ আৰু পাঞ্জাবত একোখনকৈ প্ৰাদেশিক বা শিক্ষা বিভাগ স্থাপন কৰা হয়। বিভাগবোৰ কাৰ্য সুচাৰুৰূপে চলোৱাৰ বাবে একোজনকৈ শিক্ষা অঞ্চলকাৰ হাতত ন্যস্ত কৰা হয়। তেওঁক সহায়ৰ বাবে উপ-অঞ্চলক স্কুল পৰিদৰ্শক জিলা শিক্ষা বিষয়াক নিযুক্তি নিব লাগিব।

(v) বিশ্ববিদ্যালয় স্থাপন : সাহিত্য, কলা আৰু বিজ্ঞানত শৈক্ষিক ডিগ্ৰী প্ৰদানেৰে শিক্ষাৰ নিয়মীয়া আৰু উদাৰনৈতিক ঘোষণা পত্ৰই গুৰুত্ব দিছিল। ইয়াৰ বাবে লণ্ডন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আৰ্হিত ভাৰতৰ কলিকাতা, বোম্বাই আৰু মাদ্ৰাছত একোখনকৈ বিশ্ববিদ্যালয় স্থাপন কৰা। এই বিশ্ববিদ্যালয় সমূহৰ মূল দায়িত্ব হ'ব পৰীক্ষা পাতি নিয়ন্ত্ৰণ কৰা আৰু উপযুক্ত প্ৰাৰ্থীক ডিগ্ৰী, ডিপ্লোমা প্ৰদান কৰা। বিশ্ববিদ্যালয়সমূহক

প্রয়োজন অপরিহার্য, অন্যথায় অগ্রসর গতির নিরবচ্ছিন্নতা ব্যাহত হবে।

(vi) বিভিন্ন পর্যায়ের শিক্ষানুষ্ঠানের পারস্পরিক সম্পর্ক ঃ উচ্চ মাধ্যমিক স্তরে উপযুক্ত ভোকেশনাল শিক্ষার ব্যবস্থার মাধ্যমে ছাত্রদের কর্মসংস্থানের পথ নির্দেশ দিতে হবে। উচ্চ মাধ্যমিক পর্যায়ের প্রাথমিক স্তর হলো প্রাথমিক বিদ্যালয়, দ্বিতীয় পর্যায়ের ইংরাজী স্তর হলো মাধ্যমিক ও সমতুল্য বিদ্যালয়, তৃতীয় পর্যায়ের উচ্চ শিক্ষার অনুষ্ঠান হলো মহাবিদ্যালয় ও বিশ্ববিদ্যালয়ের পরিচালিত মাধ্যমিক ও উচ্চ বিদ্যালয়। তৃতীয় পর্যায়ের ৬ষ্ঠ শিক্ষার অনুষ্ঠান হলো মহাবিদ্যালয় ও বিশ্ববিদ্যালয়ের পরিচালিত মাধ্যমিক ও উচ্চ বিদ্যালয়। তৃতীয় পর্যায়ের উচ্চ শিক্ষার অনুষ্ঠান হলো মহাবিদ্যালয় ও বিশ্ববিদ্যালয়ের পরিচালিত মাধ্যমিক ও উচ্চ বিদ্যালয়।

(vii) মহাবিদ্যালয় অনুমোদন প্রদান ঃ প্রাথমিক স্তরের শিক্ষার অগ্রগতি সন্তোষজনক হলে মাধ্যমিক স্তরে মহাবিদ্যালয় অনুমোদন দেওয়া হয়। সেই অনুযায়ী নির্দেশিকা-মূলে বেইসিক্সন ও প্রাথমিক মাধ্যমিক মহাবিদ্যালয় অনুমোদনের ক্ষেত্রে নীতি নির্দেশিকা নির্ধারণের মাধ্যমে প্রাদেশিক চরিত্রসমন্বয় করে প্রদান করে।

মহাবিদ্যালয় অনুমোদন প্রদান করার ক্ষেত্রে যথাযথ চরিত্রের পরিবেশ পরিচালনা করিতে।

① শিক্ষানুষ্ঠানসমূহের ধর্ম নিরপেক্ষ শিক্ষা দান করিতে হইবে।

② শিক্ষানুষ্ঠানসমূহ পরিচালনার অধিকার স্বাধীনতা - সুষ্ঠুভাবে পরিচালনার ব্যবস্থা থাকিতে হইবে।

③ চরিত্রগঠনী পরিবেশের স্বাধীনতা বিদ্যালয় - সমূহ পরিবেশিত হইতে হইবে।

④ অসাধারণ পরিবেশ হইলেও অনুকূল হোয়াব

ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব।

(viii) শিক্ষকৰ প্ৰশিক্ষণ : উত্তৰ ঘোষণা পত্ৰই ভাৰতবৰ্ষৰ শিক্ষাৰ মান উন্নত কৰাৰ বাবে শিক্ষকৰ প্ৰশিক্ষণৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে আৰু তাৰ বাবে শিক্ষক প্ৰশিক্ষণ প্ৰতিষ্ঠান স্থাপনৰ গুৰুত্ব দিয়ে। দক্ষ শিক্ষকৰ সকলক চৰকাৰী ভাৱে নিযুক্তি দিছিল লগতে প্ৰশিক্ষণ লৈ থকা সময়ত চৰকাৰী বৃত্তি প্ৰদান ব্যৱস্থা কৰে।

(ix) শিক্ষা আৰু কাৰ্য নিযুক্তি : সাধাৰণক শিক্ষাৰ প্ৰতি আগ্ৰহ বঢ়াবৰ বাবে উত্তৰ নিৰ্দেশনামাই চৰকাৰী চাকৰিত শিক্ষিত লোকক নিয়োগৰ বাবে পৰামৰ্শ দিছিল। সু-শিক্ষিত আৰু অন্যান্য গুণাৱলী লোকে চৰকাৰী চাকৰিত অগ্ৰাধিকাৰ লাভ কৰিলে জন-সাধাৰণ শিক্ষাৰ প্ৰতি আগবাঢ়ি আহিব।

(x) মহিলাসকলৰ শিক্ষা : প্ৰতিবেদনত লক্ষ্য কৰা হয় যে ছোৱালী সকলক শিক্ষা দিবৰ বাবে ভাৰতীয় সকলৰ মনত ইচ্ছা-আগ্ৰহৰ বৃদ্ধি পাই উঠিছে। এই ক্ষেত্ৰত গভৰ্ণৰ জেনেৰেলে লোৱা ব্যৱস্থাতো আন্তৰিক সমৰ্থন জনোৱা হয় আৰু স্ত্ৰী শিক্ষাৰ বাবে চৰকাৰী সহায়ক অনুদান প্ৰদানৰো পৰামৰ্শ দিয়া হয়। মাটিলা শিক্ষাৰ ব্যৱস্থা কৰা ব্যক্তিগত প্ৰতিষ্ঠান আৰু ব্যক্তিসকলক স্বীকৃতি প্ৰদান কৰিব লাগে আৰু ভৱিষ্যতে এই কাৰ্য সম্প্ৰসাৰিত কৰিব লাগে।

(xi) মুছলমানসকলক শিক্ষা : ভাৰতবৰ্ষৰ মুছলমানসকল শৈক্ষিক দিশেৰে অনগ্ৰসৰ আৰু সেয়েহে তেওঁলোকক অধিক শিক্ষা লাভৰ বাবে উৎসাহিত কৰিব লাগে। পিছৰ পৰা [illegible]

দৈৰ প্ৰতি বিশেষ অনুযোগ আৰু অপেক্ষিত সহায় কৰিব উচিত।

(XII) বৃত্তিমূলক শিক্ষা: ভাৰতবৰ্ষৰ আধুনিক বৃত্তিমূলক শিক্ষাৰ বিকাশত এই নিৰ্দেশনামাই গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে। বেজবেৰুৱা বৃত্তি যেনে – আইন, অধ্যাপনা, বিজ্ঞান, কৃষি আৰু বাণিজ্য আদি বিষয়ৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতীয় আবাসৰ প্ৰশিক্ষণ প্ৰদানৰ বাবে প্ৰতিষ্ঠান স্থাপনৰ পৰামৰ্শ দিয়া হৈছিল। অৰ্থাৎ শিক্ষাৰ লগতে বৃত্তিমূলক শিক্ষা প্ৰদান কৰাত গুৰুত্ব দিছিল।

(XIII) ভাৰতীয় ভাষাৰ বিকাশ: ভাৰতীয় ভাষাসমূহৰ বিকাশৰ ওপৰত প্ৰতিবেদন প্ৰয়োজনীয় গুৰুত্ব দিছে। ইংৰাজী আদিৰ গ্ৰন্থসমূহ ভাৰতীয় ভাষালৈ অনুবাদ কৰিলেই যথেষ্ট নহয়। ভাৰতীয় ভাষাত মৌলিক গ্ৰন্থ ৰচনা কৰাতহে অধিক গুৰুত্ব দিবলাগে।

(XIV) জন শিক্ষা: প্ৰতিবেদন খনত জীৱনৰ বাবে হয় যে চৰকাৰে জন-শিক্ষাৰ প্ৰতি সমূহ অৱহেলা কৰি আহিছে। কেৱল দেশৰ শিক্ষিত শ্ৰেণী লোকসকলে সাধাৰণ প্ৰয়োজন পূৰণ কৰি অহা হৈছে আৰু তাৰ বাবে অধিক ধন প্ৰয়োগ কৰা হৈছে। বিস্তৃত এই জন অৰ্থাৎ বেছিলো অৰ্থ আহৰণ নকৰা লোকসকলে নিজস্ব ভাবে বেছিলো শিক্ষালৈ লাভ কৰিবলি অসমৰ্থ বাবে অযুত। কেউলোকৰ উপযোগীকৰণ, ব্যৱহাৰিক শিক্ষা দিব লগা, যাতে যি জীৱনৰ লগিতে লাবিষ্ঠিকৰ বাবে অহাযাবশী হৈ উঠিব পাৰে।